বি. জানকীরামায়া চেট্টী

ବନାମ

ଏ. କେ. ପାର୍ଥସାରଥୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଏପ୍ରିଲ 3,2003

[ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ୍ ଏବଂ ଅରିଜିତ୍ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା 1908:

ଆଦେଶ IX ଏବଂ ଆଦେଶ XVII, ନିୟମ 2 ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା:

ମାମଲା — ଶୁଣାଣି — ପକ୍ଷ/ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି — ପ୍ରଭାବ — ରାୟ : ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ବିବେକାଧୀନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନୁମତିମୂଳକ; ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ବରୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇସାରିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ଭାବରେ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିପାରିବେ, ଯେପରି ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥିତ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିବ।

ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2 ଏବଂ 3:

ମାମଲା — ଶୁଣାଣି — ପକ୍ଷ/ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି — ଲାଗୁ ହେବା — ନିୟମ 2 ଏବଂ ନିୟମ 3 ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ — ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଶବ୍ଦ ଏବଂ ବାକ୍ୟାଂଶ:

ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1908 ର ଆଦେଶ 17 ନିୟମ 2 ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ସନ୍ଦର୍ଭରେ 'କୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ' ର ଅର୍ଥ ।

ଏହି ମାମଲାରେ ଉପୁଜିଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟ ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1908 ର ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2 ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣର ପରିସର ଏବଂ ସୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ ।

ଆପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ **XVII** ନିୟମ **2** ଏବଂ ନିୟମ **2** ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତିଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇନାହାନ୍ତି; ଏବଂ ଉକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମାମଲାଟିକୁ ଏକତରଫା ଭାବେ ପରିଚାଳିତ କରାଯାଇପାରିନଥାନ୍ତା ।

ଆପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ଅଦାଲତ ରାୟ ଦେଲେ

1.1. ସି.ପି.ସି.ର ଆଦେଶ **XVII** ନିୟମ **2**ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି କୌଣସି ପକ୍ଷର ପ୍ରମାଣର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ପୂର୍ବରୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇସାରିଥାଏ ଏବଂ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ଯେଉଁ ଦିନ ପାଇଁ ମୁଲତବୀ ରଖାଯାଇଛି, ସେହି ଦିନ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ନହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜ ବିବେକାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇପାରିବେ । ଯେପରିକି ଉକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ ନିଜେ ଦର୍ଶାଏ, ଅଦାଲତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବିବେକାଧିନ କ୍ଷମତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ, ଅଦାଲତ ନିଜେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ **(a)** କୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ପୂର୍ବରୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇସାରିଛି; **(b)** ସେହି ପକ୍ଷ କୌଣସି ଦିନ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ **(c)** ସେହି ଦିନଟି ଏପରି ଏକ ଦିନ ହୋଇଥିବ ଯେଉଁଦିନକୁ ମୋକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ମୁଲତବୀ ରଖାଯାଇଥିଲା । ନିୟମ **2** ଅଦାଲତଙ୍କୁ ଆଦେଶ **IX** ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ମୋକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ମୁଲତବୀ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଦିନରେ, ପକ୍ଷମାନେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଉପଯୁକ୍ତ ମନେହେଉଥିବା ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ । ଉକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣଟି ନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାର ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଲତଙ୍କୁ ବିବେକାନୁମୋଦିତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଉକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେବା' ତେଣୁ, ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ।

1.2. ଆଦେଶ **IX** ନିୟମ **3** ଅଧୀନରେ, ଯେତେବେଳେ ମୋକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଡକାଯାଏ ଏବଂ କୌଣସି ପକ୍ଷ ବି ଉପସ୍ଥିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଅଦାଲତ ମୋକଦ୍ଦମାଟିକୁ ଖାରଜ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ ।

1.3. ଆଦେଶ **XVII** ନିୟମ **3 (b)** ଅଧୀନରେ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତି, ଅଦାଲତଙ୍କ ନିକଟରେ ନିୟମ **2** ଅନୁଯାୟୀ ଅଗ୍ରସର ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନଥାଏ । ତାହାର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଅଦାଲତଙ୍କୁ ଏପରିକି ଜଣେ ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ବି ନିୟମ **3** ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବିବେକାନୁମୋଦିତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ପଦକ୍ଷେପ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ତାହାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିସାରିଛନ୍ତି । ଯଦି ସ୍ଥିତି ଏପରି ନୁହେଁ, ତେବେ ନିୟମ **2** ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅଗ୍ରସର ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଅଦାଲତଙ୍କ ନିକଟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନଥାଏ । ନିୟମ **2** ଏବଂ **3** ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିସ୍ଥିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ନିୟମ **2** ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଏବଂ ନିୟମ **3** ର ମିଳିତ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଯେ ବିବେକାନୁମୋଦିତ କ୍ଷମତାଟି ଅନୁମତିସୂଚକ ଅଟେ, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ । ଉକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣଟି ଏକ କାଳ୍ପନିକ ପ୍ରାବଧାନ ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତି ଅଧୀନରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ ବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ ।

1.4. ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟି ହେଉଛି "ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ" । ଏହାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ନଥିରେ ଥିବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦାବିକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ମୋକଦ୍ଦମାର ଫଏସଲା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ । ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ ବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ । ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ ଅଦାଲତ ମାମଲାଟିର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରିବେ, ଯଦି ପ୍ରାଥମିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ଥିତି ଏପରି ଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଅଦାଲତ ଏହି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦିଗ ବିଷୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଅଦାଲତ ନିଜର ସନ୍ତୋଷ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ମଧ୍ୟ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ସାକ୍ଷ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା ଅଟେ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ରେକର୍ଡରେ ଥିବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ମୋକଦ୍ଦମାର ଫଏସଲା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ମୋକଦ୍ଦମାକୁ ମୁଲତବୀ ରଖିବା କିମ୍ବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ

ସ୍ଥଗିତ ରଖିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଏଥିରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକତରଫା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଛାପ ରହିଛି, ଗୁଣାବତ୍ତା ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନୁହେଁ । କେଉଁ ସାକ୍ଷ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଗୁଣାବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ସେ ନେଇ କୌଣସି ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତଥାପି, ମାମଲାର ଗୁଣାବତ୍ତା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଅଭାବରୁ, ଆପିଲ ଦାୟର କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ନିରର୍ଥକ ହେବ। ସାଧାରଣ ଆପତ୍ତି କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଆପିଲର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରୁନଥିବା ବେଳେ ଏହା ଅଧିକ ସତ୍ୟ ଅଟେ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବିଧାନସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇନପାରେ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2690-2691/2003

ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ C.R.P. No. 3277 ଏବଂ 3472 of 2001 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତାରିଖ 8.11.2001 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏଲ. ନାଗେଶ୍ୱର ରାଓ, ଜି. ରାମକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ, କେ.ସି. ସୁଦର୍ଶନ, ଜୟନ୍ତ ମୁଥ ରାଜ ଏବଂ ଏମଡି. ୱାସେ ଖାନ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ରାକେଶ କେ. ଶର୍ମାଙ୍କ ପାଇଁ ଏସ. ନନ୍ଦ କୁମାର, ଶିବରାଜ ।

ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ **ଅରିଜିତ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1908 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସଂହିତା') ର ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2 ର ସ୍ୱଷ୍ଟୀକରଣର ପରିସର ଏବଂ ସୀମା ଏହି ଆପିଲଗୁଡ଼ିକରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ବିଚାରାଧୀନ ଅଟେ।

ଯେହେତୁ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଇନଗତ, ତଥ୍ୟଗତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ସନ୍ଦର୍ଭ ଅନାବଶ୍ୟକ ହେବ। ସଂକ୍ଷେପରେ ତଥ୍ୟଗତ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

ଆବେଦନକାରୀ, ଯିଏ କି ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଟନ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ଆରୋକ୍ଷୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ (ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ କରି, ଆପିଲକାରୀଙ୍କ ପୁଅଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର

କରାଯାଇଥିଲା । ସେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଯାତିତ ହୋଇଥିବା ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୌଣସି ଖବର ନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଅଭିଯୋଗଯୋଗ୍ୟ ବେଆଇନ ଅଟକ ବାବଦରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇନଗତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରି ରିଟ୍ ପିଟିସନଟିକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ । 15.4.1992 ରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରି ଚିତ୍ତୋରର ସବ-ଅର୍ଡିନେଟ୍ ଜଜ୍‌ଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ମୋକଦ୍ଦମା O.S. No. 117/1992 ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା । 12.4.1993 ରେ ଲିଖିତ ଜବାବ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା। 8.7.1997 ରେ ପିଟିସନରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା। 15.11.1998 ରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମାମଲାଟି ଯୁକ୍ତିତର୍କ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଇତିମଧ୍ୟରେ, ଅତିରିକ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବେଦନପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଜବାବୀ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ ଏବଂ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । 23.6.1999 ରେ ମୂଳ ମୋକଦ୍ଦମାଟି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଡକାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କେହି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରିନଥିବାରୁ ଏକ ବିଚାରାଦେଶ ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା। 23.6.1999 ତାରିଖର ବିଚାରାଦେଶ ଏବଂ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂହିତାର ଆଦେଶ IX ନିୟମ 13 ଅଧୀନରେ ଆବେଦନପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ ଅଦାଲତରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାକୁ ଅସମର୍ଥ ଥିଲେ । ମାମଲାଟି ଗୁଣାବତ୍ତା ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଛି ଏବଂ ଏକତରଫା ନୁହେଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ପ୍ରତି ସଂହିତାର ଆଦେଶ IX ନିୟମ 13 ଅପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ବୋଲି ପିଟିସନର ଦାବି କରିଥିଲେ । ସେହି ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇ ଆବେଦନପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା। ସିନିୟର ସିଭିଲ ଜଜ୍ (ଯେପରି ସବ-ଅର୍ଡିନେଟ୍ ଜଜ୍‌ଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଭିହିତ କରାଯାଏ) ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ଆଦେଶରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତରେ ଦୁଇଟି ରିଭିଜନ୍ ପିଟିସନ୍ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତ ସେହି ଦୁଇଟି ସିଭିଲ ରିଭିଜନ୍ ପିଟିସନ୍‌କୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଆପିଲଗୁଡ଼ିକର ସମର୍ଥନରେ, ଆପିଲକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ଵାନ୍ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2 ଏବଂ ନିୟମ 2 ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରିସ୍ଥିତିଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ

ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିନାହାନ୍ତି । ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣଟି ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ଅଦାଲତ ପକ୍ଷମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ପରି ଧରିନେଇ ମାମଲାର ବିଚାର କରନ୍ତି । ଆଦେଶ IX ନିୟମ 13 ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏକତରଫା ଭାବେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ, ତେବେ ମାମଲାଟିକୁ ଏକତରଫା ଭାବେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିବା ମାମଲା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଆଦେଶ IX ନିୟମ 13 ର ପ୍ରୟୋଗ ବାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଅପରପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଓକିଲ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ସବ-ଅର୍ଡିନେଟ୍ ଜଜ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମାମଲାଟି ଏକତରଫା ଭାବେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଧ୍ୟାନକୁ ନେଇଛନ୍ତି, ଏବଂ ତେଣୁ ଆଦେଶ IX ନିୟମ 13 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ।

ଯେହେତୁ ବିବାଦଟି ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2 ଏବଂ ଏହାର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଚାରିପାଖରେ ଘୁରିବୁଲୁଛି, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହା ନିମ୍ନରେ ନିୟମ 3 ସହିତ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଗଲା:

> ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 2: ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦିନରେ ପକ୍ଷମାନେ ହାଜର ହେବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା— ଯେକୌଣସି ଦିନରେ, ଯେଉଁ ଦିନ ପାଇଁ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥାଏ, ଯଦି ପକ୍ଷମାନେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ହାଜର ହେବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଅଦାଲତ ଅର୍ଡର IX ଦ୍ୱାରା ସେହି ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରେ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିପାରିବେ କିମ୍ବା ଏପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଯାହାକୁ ଅଦାଲତ ଉଚିତ ମନେ କରନ୍ତି ।
>
> ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ : *ଯେଉଁଠାରେ* କୌଣସି ପକ୍ଷର ସାକ୍ଷ୍ୟର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ପୂର୍ବରୁ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇସାରିଛି ଏବଂ ସେହି ପକ୍ଷ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ସ୍ଥଗିତ ଥିବା କୌଣସି ଦିନରେ ହାଜର ହେବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ସେଠାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ବିବେକାଧିକାର ବଳରେ ମାମଲାଟିକୁ ଏପରି ଭାବରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇ ପାରିବେ ଯେପରି ସେହି ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି ।

> *ନିୟମ 3:* ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ମାମଲା ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇ ପାରିବେ, ଯେକୌଣସି ମାମଲାର ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସମୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯଦି ସେହି ପକ୍ଷ ନିଜର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ, କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଇବାରେ, କିମ୍ବା ମାମଲାର ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ଯାହା ପାଇଁ ସମୟ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଏପରି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ—
>
> (a) ଯଦି ପକ୍ଷମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ତତକ୍ଷଣାତ୍ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିପାରିବେ:କିମ୍ବା
>
> (b) ଯଦି ପକ୍ଷମାନେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ନିୟମ 2 ଅନୁଯାୟୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

ଆଦେଶ IX ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିକାରର ସୁଯୋଗ ହରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରଥମ ଉଦାହରଣରେ ନିୟମ 2ର ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଉପଯୋଗ ନେଇଥିଲେ କି ନାହିଁ ।

"ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ନିଜ ବିବେକାନୁସାରେ ଏପରି ମାମଲାରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ, ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ପକ୍ଷର ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶର ସାକ୍ଷ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇସାରିଛି ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ଯେଉଁ ଦିନକୁ ମୁଲତବୀ ରଖାଯାଇଛି, ସେହି ଦିନ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।" ଯେପରି ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ନିଜେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ବିବେକାଧୀନ କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜକୁ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ— (a) କୌଣସି ପକ୍ଷର ପ୍ରମାଣର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ ପୂର୍ବରୁ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇସାରିଛି; (b) ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ କୌଣସି ଦିନ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି; ଏବଂ (c) ଉକ୍ତ ଦିନଟି ମକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ମୁଲତବୀ କରାଯାଇଥିବା ଦିନ ଅଟେ । ନିୟମ 2 ଅନୁଯାୟୀ, ଯେତେବେଳେ ମକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ମୁଲତବୀ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦିନରେ ପକ୍ଷମାନେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ IX ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଯେକୌଣସି ପଦ୍ଧତି

ଅବଲମ୍ବନ କରିପାରିବ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯାହା ଉଚିତ ମନେ କରେ ସେହିପରି ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବ । ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟି ନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାର ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ। ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି ପକ୍ଷର ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ ପୂର୍ବରୁ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇସାରିଥିବା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଯେଉଁ ତାରିଖକୁ ମୁଲତବୀ କରାଯାଇଛି, ସେହି ତାରିଖରେ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବିବେକାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯଦି ତଥ୍ୟାତ୍ମକ ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜ ବିବେକାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ପରି ଧରିନେଇପାରେ। ଆଦେଶ IX ନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ, ମକଦ୍ଦମା ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଡକାଯିବା ସମୟରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ନ ହେଲେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରେ । ନିୟମ 2, 6 ଏବଂ 8 ରେ ମଧ୍ୟ ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିୟମ 6 ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ। ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି—'ମାମଲାକୁ ଆଗକୁ ଚଳାଇବା' । ତେଣୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟକୁ ଆଧାର କରି ଏହା ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ କି ନାହିଁ ।

ନିୟମ 2 ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛି—"ଯାହାକୁ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରେ ସେହିପରି ଆଦେଶ ଦେବା", ଯାହା ଆଦେଶ IX ଦ୍ୱାରା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କୌଣସି ଏକ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଭାବେ ରହିଛି। ଆଦେଶ XVII ନିୟମ 3 (b) ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଇଁ ନିୟମ 2 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ଅଟେ । ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବିବେକାଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି, ଯଦିଓ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ, ଏପରି ପଦକ୍ଷେପ କେବଳ ସେତେବେଳେ ନିଆଯାଇପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ନିଜର ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ତାହାର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ ଉପସ୍ଥାପନ କରିସାରିଥିବେ । ଯଦି ସ୍ଥିତି ଏପରି ନୁହେଁ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଖରେ ନିୟମ 2 ରେ ଯେପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନଥାଏ । ନିୟମ 2 ଏବଂ ନିୟମ 3 ଭିନ୍ନ ଏବଂ ପୃଥକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ନିୟମ 2 ସେତେବେଳେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମାର ଶୁଣାଣି ମୁଲତବୀ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଲତବୀ କରାଯାଇନଥାଏ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ନିୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଏକ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଶୁଣାଣି ମୁଲତବୀ କରାଯାଇଥିଲେ, ନିୟମ 3 ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୁଏ । ନିୟମ 2 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଏକ ପଦ୍ଧତିରେ ମକଦ୍ଦମାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ନିୟମ 3 ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ତତକ୍ଷଣାତ୍ ମକଦ୍ଦମାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ତେବେ, ଏହି ଦୁଇଟି ନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ପ୍ରଥମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୁଣାଣି ସମୟରେ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ତ୍ରୁଟି କରିଥାଏ । ନିୟମ 2 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏବଂ ନିୟମ 3 ର ସମ୍ମିଳିତ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବିବେକାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାଟି ବିକଳ୍ପମୂଳକ, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ। ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟି ଏକ କଳ୍ପିତ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ୱରୂପରେ ରହିଛି, ଯେଉଁଠାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷକୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛି—"କୌଣସି ପକ୍ଷର ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ"। ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଏହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିଛି। ଏହାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷର ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ । ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷକୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ । ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରାଥମିକ ଭାବରେ ଏପରି ସ୍ଥିତି ଥିଲେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲାକୁ ଆଗକୁ ଚଳାଇପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏହି ଆବଶ୍ୟକ ଦିଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ସନ୍ତୁଷ୍ଟିକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ମଧ୍ୟ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ପ୍ରମାଣର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାର କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ମକଦ୍ଦମାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୁଏ, ତେବେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ମୁଲତବୀ ରଖିବା କିମ୍ବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଥିଲା:

"18.4.1989 ତାରିଖରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ଭାବେ ଗିରଫ ଏବଂ ଅଟକ ରଖାଯିବା କାରଣରୁ ଘଟିଥିବା କ୍ଷତି ବାବଦରେ Rs. 10,00,000 ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା।

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରାଯିବା ପରେ, ବିଚାର ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା:

1. 18.4.1989 ତାରିଖରେ ପୂର୍ବାହ୍ନ 10.00 ସମୟରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାରପୂର୍ବକ ଭାବରେ, ଅପିଲକାରୀ ତାଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଥିବା ସମୟରେ, ତାଙ୍କୁ ଜବରଦସ୍ତି ନେଇଯାଇଥିଲେ କି ?"

2. ବାଦୀଙ୍କୁ 1ମ ଏବଂ 2ୟ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥିଲେ କି?
3. ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତା କମିଶନର, ଚିତ୍ତୁର, ବାଦୀଙ୍କୁ ଭାଗାୟମ୍ ଥାନାରେ ପାଇଥିଲେ କି?
4. 1ମ ପ୍ରତିବାଦୀ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାରିତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ କି?

5. ବାଦୀ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର କି?
6. ବାଦୀ କେଉଁ ପ୍ରତିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ? 1.12.1977 ତାରିଖରେ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା: ତାହା 1.12.1977

1. ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରଅଧିକାରିତା ନାହିଁ କି ?

2. ବାଦୀ କେଉଁ ପ୍ରତିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ?

D.1 ରୁ D.3 ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧି ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ। ମକଦ୍ଦମାଟି ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ବିଚାରାଦେଶ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର ତାରିଖଠାରୁ ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରକୃତରେ ଆଦାୟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ଷିକ 6% ହାରରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।"

ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଏହା ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ, ବରଂ ଏକ ଏକତରଫା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ଛାପ ରହିଛି । କେଉଁ ସାକ୍ଷ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ମାମଲାର ଯୋଗ୍ୟତା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ ।

ଏହି ବିଷୟକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ। ମାମଲାର ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସୂଚନା ନଥିବାରୁ, ଅପିଲ ଦାୟର କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ଅର୍ଥହୀନ ହୋଇପଡ଼ିବ। ବିଶେଷକରି, କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅପିଲ ଆଧାର ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କେବଳ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଆପତ୍ତି ଉଠାଯାଇପାରିବ । ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହା ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନଗତ ରାୟରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଥିବା ଆମେ ପାଉନାହୁଁ । ତେଣୁ, ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି, କିନ୍ତୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଉନାହିଁ ।

ଏସ୍. କେ. ଏସ୍.   ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ, ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,କଟକ ।